

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет
«Запорізька політехніка»

**Методичні вказівки до виконання
самостійної роботи з дисципліни «Податкова
система» для здобувачів вищої освіти за освітнім
ступенем «бакалавр» денної та заочної форм
навчання спеціальності 072 «Фінанси, банківська
справа та страхування»**

Методичні вказівки до виконання самостійної роботи з дисципліни «Податкова система» для здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем «бакалавр» денної та заочної форм навчання спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»/ Укл. О.П. Зоря НУ «ЗП», 2019. – 32 с.

Укладач: О.П.Зоря, к.с.н., доцент

Рецензент: Н.Г. Фатюха, к.е.н., доцент

Відповідальний за випуск: С.В. Шарова., к.е.н.,
доцент

Затверджено на засіданні кафедри
«Фінанси, банківська справа та страхування»
Протокол № 1 від 27.08.2019 р.

Рекомендовано до видання НМК ФЕУ
Протокол № 22 від 25.09.2019 р.

ЗМІСТ

Вступ	4
ТЕМА 1. ПОДАТКОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ	6
ТЕМА 2. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ВСТАНОВЛЕННЯ ПОДАТКІВ І ЗБОРІВ	7
ТЕМА 3. КЛАСИФІКАЦІЯ ПОДАТКІВ	9
ТЕМА 4. ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ	11
ТЕМА 5. ДЕРЖАВНА ФІСКАЛЬНА СЛУЖБА УКРАЇНИ	13
ТЕМА 6. ОБЛІК ПЛАТНИКІВ ПОДАТКІВ	14
ТЕМА 7. ПЕРЕВІРКИ ТА ЇХ ОСОБЛИВОСТІ	16
ТЕМА 8. ПОДАТОК НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВ	18
ТЕМА 9. ПОДАТОК НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ	21
ТЕМА 10. ПОДАТОК НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ	23
ТЕМА 11. АКЦИЗНИЙ ПОДАТОК	25
ТЕМА 12. СПРОЩЕНА СИСТЕМА ОПОДАТКУВАННЯ	27
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	30

ВСТУП

Дисципліна «Податкова система» відноситься до нормативних спеціальних економічних дисциплін, які формують фаховий рівень підготовки висококваліфікованих спеціалістів з фінансів, банківської справи та страхування. Методичні вказівки до виконання самостійної роботи з дисципліни «Податкова система» підготовлені відповідно до навчальної дисципліни «Податкова система», яка входить до навчального плану для здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем «бакалавр» денної та заочної форми навчання спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Мета навчальної дисципліни «Податкова система»: формування теоретичних знань та набуття практичних вмінь і навичок з питань податкової діяльності, необхідних майбутнім спеціалістам для роботи на підприємствах різних форм власності, формування у студентів професійних навичок роботи з податковою документацією.

Завдання навчальної дисципліни «Податкова система»: знати теоретичні та організаційні основи податкової роботи, нормативного регламентування та практики службових стосунків платників податків та податкових органів; вивчити порядок обчислення та сплати податкових платежів; набуття студентами здатностей (компетенцій) розуміння основних принципів податкової системи, набути навички практичного використання теоретичних знань у практичній діяльності.

Оволодіння дисципліною «Податкова система» дозволить майбутнім бакалаврам розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі податків у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень та характеризується невизначеністю умов і необхідністю

врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен отримати:

а) загальні компетентності:

– навички використання інформаційних та комунікаційних технологій; (ЗК05)

– здатність проведення досліджень на відповідному рівні; (ЗК06)

– здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; (ЗК07)

б) фахові компетентності:

– розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури; (СК02)

– здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку; (СК05)

– здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування; (СК06)

– здатність складати та аналізувати фінансову звітність; (СК07)

– здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування. (СК08)

Результати навчання з дисципліни «Податкова система» деталізують такі очікувані результати навчання: знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування; володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ТЕМА 1. ПОДАТКОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ

1.1. Поняття та зміст податкової системи України.

1.2. Принципи податкової системи, їх характеристика.

1.3. Сутність податків та їх функції.

Ключові терміни: податкова система, елементи податкової системи, побудова податкової системи, функції податку.

Питання для обговорення

1. Охарактеризуйте принципи податкової системи
2. Яким чином характеризується податкова система?
3. Розкрийте сутність основних функцій податку
4. Яким чином характеризується податкова система України?
5. Як визначається податкова система України в економічному контексті?

Тестові завдання для самоконтролю

1. Яка функція податків стосується як регулювання виробництва, так і регулювання споживання?

- а) фіскальна;
- б) регулювальна;
- в) розподільча;
- г) стимулювальна;
- д) інша відповідь.

2. Сукупність загальнодержавних та місцевих податків та зборів, що справляються в установленому порядку, становить:

- а) податкову політику;
- б) податкову роботу;
- в) податкову систему;
- г) податкову службу;
- д) інша відповідь.

3. Хто несе відповідальність за порушення податкового законодавства?

- а) фізичні особи–платники податків;
- б) посадові особи контролюючих органів;

в) платники податків, податкові агенти та їх посадові особи;

г) наймані працівники;

д) інша відповідь.

4. Які передбачені види відповідальності за порушення податкового законодавства?

а) особиста, моральна, кримінальна;

б) фінансова, адміністративна, кримінальна;

в) податкова, моральна, фінансова;

г) моральна, адміністративна, особиста;

д) інша відповідь.

5. Визначити принцип економічності оподаткування:

а) встановлення податків та зборів з урахуванням необхідності досягнення збалансованості витрат бюджету з його надходженнями;

б) установа податків та зборів відповідно до платоспроможності платників податків;

в) установа податків та зборів, обсяг надходжень від сплати яких до бюджету значно перевищує витрати на їх адміністрування;

г) установа податків та зборів у спосіб, який не впливає на збільшення або зменшення конкурентоздатності платника податків;

д) інша відповідь.

ТЕМА 2. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ВСТАНОВЛЕННЯ ПОДАТКІВ І ЗБОРІВ

2.1. Основні елементи податку.

2.2. Податкові пільги.

Ключові терміни: платники податків, об'єкт оподаткування, база оподаткування, ставка податку, порядок обчислення податку, податковий період.

Питання для обговорення

1. Які ставки податку підлягають індексації?

2. Розкрийте сутність основних елементів податку

3. Який період може бути податковим?

4. Яким чином здійснюється обчислення суми податку?

5. Які базові (основні) ставки можуть використовуватися у випадках, під час обчислення одного і того самого податку?

Тестові завдання для самоконтролю

1. Що означає поняття «податкові пільги»?

а) це передбачене митним законодавством звільнення платника податку від нарахування та сплати податку;

б) це передбачені податковим і митним законодавством звільнення платника податку від обов'язку щодо нарахування та сплати податку та збору, сплата ним податку та збору в меншому розмірі за наявності підстав;

в) це розмір податкових нараховань на одиницю виміру бази оподаткування;

г) це знижка;

д) інша відповідь.

2. Базовий податковий період – це:

а) період, за який платник сплачує гроші до бюджету;

б) момент подання податкової декларації;

в) період, за який платник податків зобов'язаний здійснювати розрахунки податків, подавати податкові декларації та сплачувати до бюджету суми податків та зборів;

г) період подання звітів та розрахунків;

д) інша відповідь.

3. Суб'єкт оподаткування – це:

а) майно;

б) юридична або фізична особа, на яку згідно з законодавством покладено обов'язок сплачувати податки і збори;

в) обороти з реалізації товарів;

г) дохід (прибуток) або його частина;

д) інша відповідь.

4. База оподаткування – це:

а) це характерний вираз об'єкта оподаткування;

б) це той, хто саме сплачує податок;

в) це розмір вартісного виразу об'єкта оподаткування;

г) це фізичний, вартісний чи інший характерний вираз об'єкта оподаткування, до якого застосовують податкову ставку і який використовується для визначення розміру податкового зобов'язання;

д) інша відповідь.

5. Яким шляхом надається податкова пільга?

а) податкового вирахування (знижки), що зменшує базу оподаткування до нарахування податку та збору;

б) зменшення податкового зобов'язання після нарахування податку та збору;

в) встановлення зниженої ставки податку та збору;

г) звільнення від сплати податку та збору.

д) усі відповіді вірні.

ТЕМА 3. КЛАСИФІКАЦІЯ ПОДАТКІВ

3.1. Класифікація податків.

3.2. Загальнодержавні та місцеві податки і збори.

3.3. Недоліки податкової системи України.

Ключові терміни: прогресивні податки (ставки), регресивні податки (ставки), пропорційні, загальнодержавні та місцеві податки і збори.

Питання для обговорення

1. Розкрийте сутність пропорційних податків

2. Яким чином поділяють податки за співвідношенням між ставкою оподаткування і об'єктом оподаткування?

3. Які податки належать до загальнодержавних?

4. Які податки належать до місцевих?

5. Відповідно до якого законодавчого акту здійснюється зарахування місцевих податків та зборів до відповідних місцевих бюджетів?

Тестові завдання для самоконтролю

1. За складовими ціни, відносять податки:

а) податки, які відносяться на витрати виробництва (плата за землю);

б) податки, що сплачуються з прибутку (податок на прибуток);

в) акцизи, які включаються до ціни реалізації понад відпускну ціну підприємства (ПДВ, акцизний збір, мито);

г) відповіді а, б, в вірні;

д) інша відповідь.

2. За спрямуванням податків, відносять:

а) податки, які сплачуються в державний бюджет (місцевий бюджет);

б) змішані податки частина яких сплачується в державний бюджет, частина в місцевий бюджет (податок з власників транспортних засобів);

в) податки, за рахунок яких формуються спеціальні позабюджетні фонди (фонд соціального страхування, пенсійний фонд, страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань);

г) відповіді а, б, в вірні;

д) інша відповідь.

3. Як поділяються податки за об'єктом оподаткування:

а) податки на доходи;

б) податки на майно;

в) податки на споживання;

г) відповіді а, б, в вірні;

д) інша відповідь.

4. Податки на доходи, це:

а) обов'язкові платежі, які справляються з конкретних власників рухомого чи нерухомого майна або в процесі передачі власності на нього;

б) обов'язкові платежі, що сплачуються юридичними і фізичними особами в процесі споживання конкретних видів товарів та послуг;

в) обов'язкові платежі, об'єктом оподаткування яких є дохід або прибуток, отриманий упродовж певного часу відповідним платником;

г) обов'язкові платежі, що сплачуються на території відповідних територіальних громад;

д) інша відповідь.

5. Як поділяють податки за співвідношенням між ставкою оподаткування і об'єктом оподаткування:

а) прогресивні податки (ставки);

б) регресивні податки (ставки);

в) пропорційні;

г) відповіді а, б, в вірні;

д) інша відповідь.

ТЕМА 4. ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ

- 4.1. Податкова політика, її сутність та принципи.
- 4.2. Методи та основні інструменти податкової політики.
- 4.3. Стратегія податкової політики.

Ключові терміни: податкова політика, мета державної податкової політики, завдання державної податкової політики, методи та основні інструменти податкової політики, стратегія податкової політики.

Питання для обговорення

1. Дайте визначення стратегії податкової політики
2. Назвіть основні інструменти податкової політики
3. Визначите стратегічні цілі податкової політики України
4. Які завдання необхідні для реалізації стратегічних цілей податкової політики України?
5. Що є метою стратегії податкової політики?

Тестові завдання для самоконтролю

1. Політика максимальних податків характеризується:

- а) практикою встановлення максимального числа податків, високих прогресивних ставок, широких податкових баз, скорочення числа пільг, що приводять в сукупності до збільшення податкового тягара на економіку і населення;
- б) практикою встановлення мінімального податкового навантаження на економіку;
- в) практикою встановлення оптимального податкового навантаження на економіку;
- г) відповіді а, б, в вірні;
- д) інша відповідь.

2. Принципами формування сучасної податкової політики є:

- а) фіскальна достатність, інтеграційність, наукова обґрунтованість, гласність, стабільність;
- б) законність, фіскальна достатність, незалежність, гласність, стабільність;
- в) ефективність, фіскальна достатність, незалежність, гласність, стабільність;

г) законність, фінансова достатність, незалежність, неупередженість, соціальна справедливість;

д) інша відповідь.

3. Політика економічного розвитку характеризується:

а) практикою встановлення максимального числа податків, високих прогресивних ставок, широких податкових баз, скорочення числа пільг, що приводять в сукупності до збільшення податкового тягаря на економіку і населення;

б) практикою встановлення мінімального податкового навантаження на економіку;

в) практикою встановлення оптимального податкового навантаження на економіку;

г) відповіді а, б, в вірні;

д) інша відповідь.

4. Стратегія податкової політики – це:

а) цілісна система дій суб'єкта у сфері оподаткування, спрямованих на реалізацію мети, завдань та пріоритетів його економічного відтворення з урахуванням комплексу впливу внутрішніх та зовнішніх чинників, розрахована на довгостроковий період часу;

б) цілісна система дій суб'єкта у сфері оподаткування, спрямованих на реалізацію мети, завдань та пріоритетів його економічного відтворення з урахуванням комплексу впливу внутрішніх та зовнішніх чинників, розрахована на короткостроковий період часу;

в) політика у сфері оподаткування, яка здійснюється з розрахунком на короткострокову перспективу;

г) відповіді а, б, в вірні;

д) інша відповідь.

5. Тактика податкової політики – це:

а) форма реалізації податкового механізму, комплекс адаптивних заходів впливу суб'єкта на перебіг конкретних економічних процесів з метою надання їм ознак, визначених завданнями податкової стратегії;

б) форма реалізації стратегії податкової політики, комплекс адаптивних заходів впливу суб'єкта на перебіг конкретних економічних процесів з метою надання їм ознак, визначених завданнями податкової стратегії;

в) форма реалізації системи оподаткування, комплекс адаптивних заходів впливу суб'єкта на перебіг конкретних економічних процесів з метою надання їм ознак, визначених завданнями податкової стратегії;

г) відповіді а, б, в вірні;

д) інша відповідь.

ТЕМА 5. ДЕРЖАВНА ФІСКАЛЬНА СЛУЖБА УКРАЇНИ

5.1. Структура Державної фіскальної служби України.

5.2. Основні завдання ДФС.

5.3. Обов'язки і відповідальність посадових осіб контролюючих органів.

Ключові терміни: Державна фіскальна служба України, структура Державної фіскальної служби України, основні завдання ДФС, обов'язки і відповідальність посадових осіб контролюючих органів.

Питання для обговорення

1. З ким органи ДФС координують свою діяльність?
2. Звідки фінансуються видатки на утримання органів ДФС?
3. Які права мають органи ДФС?
4. Які спеціалізовані департаменти включає структура ДФС?
5. Які обов'язки мають посадові особи контролюючих органів?

Тестові завдання для самоконтролю

1. Які контролюючі органи здійснюють податковий контроль?

- а) Державна фіскальна служба України;
- б) Органи Служби безпеки України;
- в) Міністерство фінансів України;
- г) Міністерство внутрішніх справ України;
- д) інша відповідь.

2. Система заходів, що вживають контролюючі органи для контролю правильності нарахування, повноти і своєчасності сплати податків і зборів – це:

- а) податкова система;

- б) податкова політика;
- в) податковий контроль;
- г) податкова робота;
- д) інша відповідь.

3. Які органи уповноважені здійснювати стягнення податкового боргу?

- а) Державна фіскальна служба України;
- б) Органи Служби безпеки України;
- в) Органи внутрішніх справ України;
- г) Органи Державного казначейства України;
- д) інша відповідь.

4. Державна фіскальна служба України є центральним органом:

- а) виконавчої влади;
- б) законодавчої влади;
- в) інша відповідь.

5. Діяльність Державної фіскальної служби України спрямовується і координується:

- а) Національним Банком України;
- б) Кабінетом Міністрів України;
- в) Верховною Радою України;
- г) Міністерством фінансів України;
- д) інша відповідь.

ТЕМА 6. ОБЛІК ПЛАТНИКІВ ПОДАТКІВ

- 6.1. Загальні положення щодо обліку платників податків.
- 6.2. Взяття на облік юридичних осіб.
- 6.3. Облік самозайнятих осіб.
- 6.4. Внесення змін до облікових даних платників.

Ключові терміни: облік платників податків, облік самозайнятих осіб, заява про взяття на облік платника податків змін до облікових даних платників, порядок зняття з обліку у контролюючих органах.

Питання для обговорення

1. Яким чином ведеться облік платників податків у контролюючих органах?
2. Що є підставою взяття на облік за основним місцем обліку юридичних осіб та їх відокремлених підрозділів як

платників податків та зборів у контролюючих органах?

3. Яким чином фізична особа має подати заяву та документи для взяття на облік фізичної особи, яка має намір провадити незалежну професійну діяльність?

4. На яких підставах контролюючий орган відмовляє в розгляді документів, поданих для взяття на облік особи, яка здійснює незалежну професійну діяльність?

5. Яким чином здійснюється видача та заміна довідки про взяття на облік платника податків?

Тестові завдання для самоконтролю

1. Контролюючий орган відмовляє в розгляді документів, поданих для взяття на облік особи, яка здійснює незалежну професійну діяльність, у разі:

а) коли документи подані за неналежним місцем обліку та не відповідають встановленим вимогам, подані не в повному обсязі або коли зазначені в різних документах відомості є взаємно невідповідними;

б) наявності обмежень на провадження незалежної професійної діяльності, встановлених законодавством;

в) коли фізична особа вже взята на облік як самозайнята особа;

г) неподання для реєстрації особою, яка має намір провадити незалежну професійну діяльність, свідоцтва про реєстрацію чи іншого документа (дозволу, сертифіката тощо), що підтверджує право фізичної особи на провадження незалежної професійної діяльності;

д) відповіді а, б, в, г вірні.

2. Взяття на облік самозайнятої особи здійснюється контролюючим органом не пізніше:

а) наступного робочого дня з дня отримання відповідних відомостей від державного реєстратора (для фізичних осіб - підприємців) або прийняття заяви (для осіб, які провадять незалежну професійну діяльність);

б) 15 робочих днів;

в) 5 робочих днів;

г) 10 робочих днів;

д) інша відповідь.

3. Видача та заміна довідки про взяття на облік платника податків здійснюється:

- а) за готівку;
- б) безготівково;
- в) з карткового рахунку;
- г) безоплатно;
- д) інша відповідь.

4. Самозайняті особи зобов'язані подавати до контролюючих органів за місцем свого обліку відомості про зміну облікових даних протягом:

- а) місяця з дня виникнення таких змін;
- б) 20 робочих днів;
- в) 15 робочих днів;
- г) 10 робочих днів;
- д) інша відповідь.

5. Підставами для внесення змін до облікових даних платників податків, крім фізичних осіб, які не зареєстровані підприємцями та не провадять незалежну професійну діяльність є:

- а) інформація органів державної реєстрації;
- б) інформація банків та інших фінансових установ про відкриття (закриття) рахунків платників податків;
- в) документально підтверджена інформація, що надається платниками податків та дані перевірок платників податків;
- г) інформація суб'єктів інформаційного обміну, уповноважених вчиняти будь-які реєстраційні дії стосовно платника податків та рішення суду, що набрало законної сили;
- д) відповіді а, б, в, г вірні.

7. ПЕРЕВІРКИ ТА ЇХ ОСОБЛИВОСТІ

7.1. Види перевірок.

7.2. Порядок проведення камеральної перевірки.

7.3. Порядок проведення документальних планових перевірок.

7.4. Порядок проведення документальних позапланових перевірок.

7.5. Особливості проведення документальної невіізної перевірки.

7.6. Порядок проведення фактичної перевірки.

Ключові терміни: камеральна перевірка, документально позапланова перевірка, документально позапланова перевірка, документально позапланова невіізна перевірка, фактична перевірка.

Питання для обговорення

1. Де оприлюднюється план-графік документальних планових перевірок на поточний рік?

2. На яким строк може бути продовження фактичної перевірки, яке здійснюється за рішенням керівника контролюючого органу?

3. Вилучення яких документів забороняється?

4. Згідно яких підстав здійснюється документальна позапланова перевірка?

5. Обов'язкова присутність платників податків під час проведення документальних невіізних перевірок?

Тестові завдання для самоконтролю

1. Контролюючі органи мають право проводити перевірки:

- а) камеральні;
- б) документальні (планові або позапланові; віізні або невіізні);
- в) фактичні;
- г) відповіді а) б) в);
- д) інша відповідь.

2. Підставами для висновків під час проведення перевірок для посадових осіб контролюючих органів є:

- а) документи, визначені ПКУ;
- б) податкова інформація;
- в) експертні висновки та судові рішення;
- г) податкові консультації, інші матеріали, отримані в порядку та у спосіб, передбачені ПКУ або іншими законами, контроль за дотриманням яких покладений на контролюючі органи;
- д) відповіді а, б, в, г.

3. Продовження строку фактичної перевірки здійснюється за рішенням керівника контролюючого органу не більш як на:

- а) 30 діб;
- б) 20 діб;
- в) 7 діб;
- г) 5 діб;
- д) інша відповідь.

4. План-графік документальних планових перевірок на поточний рік оприлюднюється на:

- а) сайті ДФС;
- б) офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову та митну політику, до 25 грудня року, що передує року, в якому будуть проводитися такі перевірки;
- в) сайті НБУ;
- г) сайті СБУ;
- д) інша відповідь.

5. Якій перевірці підлягає вся податкова звітність суцільним порядком:

- а) документальній;
- б) камеральній;
- в) фактичній;
- г) бухгалтерській;
- д) інша відповідь.

ТЕМА 8. ПОДАТОК НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВ

- 8.1. Платники податку на прибуток.
- 8.2. Об'єкт оподаткування.
- 8.3. База оподаткування та ставки податку на прибуток.
- 8.4. Порядок обчислення податку на прибуток підприємств та сплати.

Ключові терміни: платники податку на прибуток, об'єкт оподаткування, база оподаткування податку на прибуток, ставки податку на прибуток, порядок обчислення податку на прибуток підприємств та сплати.

Питання для обговорення

1. Дайте характеристику бази оподаткування та ставок податку на прибуток підприємств
2. Назвіть приклади різниць, які виникають при нарахуванні амортизації необоротних активів
3. Назвіть приклади різниць, що виникають при формуванні резервів
4. Назвіть приклади різниць, які виникають при здійсненні фінансових операцій
5. Назвіть особливості оподаткування окремих видів діяльності та операцій

Тестові завдання для самоконтролю

1. Як визначається прибуток, як об'єкт оподаткування податком на прибуток:

а) шляхом коригування фінансового результату до оподаткування, визначеного у фінансовій звітності відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку на різниці, які виникають відповідно до положень ПКУ;

- б) різниця між доходами та витратами підприємства;
- в) різниця між виручкою від реалізації продукції та собівартістю реалізації;
- г) різниця між ціною продажу та ціною придбання;
- д) інша відповідь.

2. Який метод нарахування амортизації не використовують під час визначення податку на прибуток підприємств?

- а) прямолінійний;
- б) кумулятивний;
- в) виробничий;
- г) метод зменшення залишкової вартості;
- д) інша відповідь.

3. Базовий податковий період з податку на прибуток підприємств:

- а) календарний рік;
- б) календарний місяць;
- в) календарний квартал;

- г) календарний тиждень;
- д) інша відповідь.

4. Звітність, яку подають контролюючим органам платники податку на прибуток підприємств:

- а) баланс ф. № 1;
- б) звіт про фінансові результати ф. № 2;
- в) податкова декларація з податку на прибуток підприємств;
- г) всі відповіді правильні;
- д) інша відповідь.

5. Які передбачені способи подання податкової декларації контролюючому органу?

- а) кур'єрською службою;
- б) в усній формі або поштою;
- в) особисто, поштою або засобами електронного зв'язку;
- г) виключно особисто платником;
- д) інша відповідь.

Завдання для самостійного рішення

Задача № 1. На підставі вихідних даних розрахувати суму податків, яку підприємство сплатить на загальній системі оподаткування.

- Вихідні дані підприємства «А»:
- виручка від реалізації за рік – 21000000 грн.;
 - витрати за рік – 13500000 грн.;
 - податкові зобов'язання з ПДВ – 4200000 грн.;
 - податковий кредит – 2700000 грн.

Необхідно розрахувати: прибуток; рентабельність (відношення прибутку до загальної суми витрат); податкове навантаження на загальній системі оподаткування: суму податку на прибуток; суму ПДВ до сплати в бюджет; суму податків, підприємства «А» усього.

Задача № 2. На підставі вихідних даних розрахувати суму податків, яку підприємство сплатить на загальній системі оподаткування.

Вихідні дані підприємства «Б»:

- виручка від реалізації за рік – 21000000 грн.;
- витрати за рік – 17500000 грн.;
- податкові зобов'язання з ПДВ – 4200000 грн.;
- податковий кредит – 3450000 грн.

Необхідно розрахувати: прибуток; рентабельність (відношення прибутку до загальної суми витрат); податкове навантаження на загальній системі оподаткування: суму податку на прибуток; суму ПДВ до сплати в бюджет; суму податків, підприємства «Б» усього.

ТЕМА 9. ПОДАТОК НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

9.1. Платники податку на доходи фізичних осіб.

9.2. Об'єкт оподаткування та ставки податку.

9.3. База оподаткування.

Ключові терміни: платники податку на доходи фізичних осіб, об'єкт оподаткування податку на доходи фізичних осіб, ставки податку на доходи фізичних осіб, база оподаткування податку на доходи фізичних осіб.

Питання для обговорення

1. З яких доходів складається загальний оподатковуваний дохід?
2. Які доходи включаються до загального місячного (річного) оподаткованого доходу платника податку?
3. Що є базою оподаткування для доходів, отриманих від провадження господарської або незалежної професійної діяльності?
4. Який порядок нарахування, утримання та сплати податку на доходи фізичних осіб щодо доходів, нарахованих платнику особою, що не є податковим агентом?
5. Які ставки податку застосовуються при оподаткуванні доходів, отриманих у вигляді заробітної плати?

Тестові завдання для самоконтролю

1. Що є базою оподаткування податком на доходи фізичних осіб у формі заробітної плати?

- а) нарахована заробітна плата, зменшена на суму податкової соціальної пільги за її наявності;

- б) загальна сума нарахованої заробітної плати;
- в) нарахована заробітна плата, зменшена на суму Єдиного соціального внеску;
- г) нарахована заробітна плата, зменшена на суму військового збору;
- д) інша відповідь.

2. До якої групи податків належить податок на доходи фізичних осіб?

- а) прямі загальнодержавні;
- б) непрямі загальнодержавні;
- в) прямі, місцеві;
- г) місцеві, податки на доходи;
- д) інша відповідь.

3. Об'єктом оподаткування податком на доходи фізичних осіб є:

- а) операції з постачання товарів, послуг, місце постачання яких розташоване на митній території України;
- б) прибуток із джерелом походження з України та за її межами;
- в) загальний місячний (річний) оподатковуваний дохід;
- г) операції з реалізації вироблених на території України підакцизних товарів;
- д) інша відповідь.

Завдання для самостійного рішення

Задача № 1. ПСП не застосовується. Працівникові нараховано мінімальну зарплату за місяць у розмірі 4173,00 грн. Яку суму заробітної плати отримає працівник на руки у січні 2019 р.?

Необхідно визначити: розмір військового збору; розмір ПДФО, суму до виплати.

Задача № 1. Застосування ПСП на дітей. У матері трьох дітей віком до 18 років сума нарахованої заробітної плати становить 8000,00 грн. Працівниця надала заяву на застосування ПСП згідно з пп. 169.1.2 ПКУ з відповідними документами згідно з Порядком №1227. Працівниця має право на застосування ПСП підвищеного розміру, позаяк її дохід — 8000,00 грн, що менше ніж 8070,00 грн (2690,00 грн x 3). Батько

дітей таким підвищеним розміром порогу застосування ПСП не користується.

Необхідно визначити: розмір військового збору; розмір ПДФО, суму до виплати.

ТЕМА 10. ПОДАТОК НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ

10.1. Платники та об'єкт оподаткування податку на додану вартість.

10.2. Ставки податку на додану вартість.

10.3. Податкові зобов'язання і податковий кредит.

10.4. Податкова документація з податку на додану вартість.

Ключові терміни: платники податку на додану вартість, об'єкт оподаткування податку на додану вартість, ставки податку на додану вартість, податкові зобов'язання і податковий кредит, податкова документація з податку на додану вартість.

Питання для обговорення

1. Який метод податкового обліку можуть застосовувати суб'єкти підприємницької діяльності за операціями з виконання підрядних будівельних робіт?

2. Якою датою вважається при виникненні податкових зобов'язань орендодавця (лізингодавця) для операцій фінансової оренди (лізингу)?

3. В яких випадках може бути зупинена реєстрація податкової накладної/розрахунку коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних?

4. Яким чином здійснюється нарахування податкового кредиту?

5. Що є підставою для нарахування сум податку на додану вартість, що відносяться до податкового кредиту?

Тестові завдання для самоконтролю

1. Чи може в розрахунках ПДВ до сплати або відшкодування з бюджету виникнути від'ємне значення?

а) так;

б) ні;

в) не правильно проведені розрахунки;

- г) законодавчо не допустимо;
- д) інша відповідь.

2. Сума ПДВ, нарахована платником податку в звітному періоді – це:

- а) податковий кредит з ПДВ;
- б) податкове зобов'язання з ПДВ;
- в) база оподаткування ПДВ;
- г) сума бюджетного відшкодування з ПДВ;
- д) інша відповідь.

3. Податок на додану вартість – це:

а) непрямий податок, який входить у ціну товарів (робіт, послуг) та сплачується покупцем, але його облік та перерахування до державного бюджету здійснює продавець (податковий агент);

б) це прямий податок на доходи, який вилучає до бюджету частину доданої вартості, створеної на всіх стадіях виробництва та обігу;

в) це податок, що сплачують власники земельних ділянок;

г) це податок, що встановлюється на товари, що визнані законом як підакцизні;

- д) інша відповідь.

4. Як визначають суму податку на додану вартість, що підлягає сплаті до Державного бюджету України?

а) загальна сума коштів, нарахована платником податку на додану вартість у звітному періоді;

б) різниця між сумою податкового зобов'язання та сумою податкового кредиту звітного (податкового) періоду;

в) сума, на яку платник податку має право зменшити податкове зобов'язання звітного періоду;

- г) прибуток, помножений на ставку податку;
- д) інша відповідь.

5. Що означає від'ємне значення різниці між загальною сумою податкового зобов'язання і податкового кредиту?

- а) суму ПДВ, яка підлягає сплаті до бюджету;
- б) бюджетне відшкодування ПДВ;
- в) не правильно проведені розрахунки;
- г) надмірно нарахований податок;

д) інша відповідь.

Завдання для самостійного рішення

Задача № 1. Розрахунок суми сплати ПДВ до бюджету. Підприємством проведено купівлю різних товарів в цьому звітному періоді на 1800000,00 грн. Продаж підприємством товарів на 2250000,00 грн. Всі товари обкладались ПДВ та оподатковувались за основною ставкою ПДВ, а саме - 20 %. Яку суму ПДВ підприємство має сплатити до бюджету?

Необхідно розрахувати податкове зобов'язання, податковий кредит, суму ПДВ, що потрібно сплатити до бюджету.

Задача № 2. Розрахунок суми сплати ПДВ до бюджету. Підприємством здійснено продаж товарів на 2250000,00 грн. Всі товари обкладались ПДВ та оподатковувались за основною ставкою ПДВ, а саме - 20 %. Підприємством проведено купівлю на 1800000,00 грн, але товари на 1350000,00 з ПДВ, а от 450000,00 не обкладались ПДВ. Яку суму ПДВ підприємство має сплатити до бюджету?

Необхідно розрахувати податкове зобов'язання, податковий кредит, суму ПДВ, що потрібно сплатити до бюджету.

ТЕМА 11. АКЦИЗНИЙ ПОДАТОК

11.1. Платники акцизного податку.

11.2. Об'єкт оподаткування.

11.3. База оподаткування.

11.4. Дата виникнення податкових зобов'язань.

Ключові терміни: платники акцизного податку, об'єкт оподаткування акцизного податку, база оподаткування акцизного податку, дата виникнення податкових зобов'язань.

Питання для обговорення

1. Що є базою оподаткування у разі обчислення податку із застосуванням адвалорних ставок з підакцизних товарів (продукції)?

2. Що є базою оподаткування у разі обчислення податку із застосуванням специфічних ставок з підакцизних товарів (продукції)?

3. Якою датою вважається при виникненні податкового зобов'язання щодо зіпсованого, знищеного, втраченого підакцизного товару (продукції)?

4. В яких випадках не виникає податкове зобов'язання щодо втраченого підакцизного товару (продукції)?

5. Якою датою вважається при виникненні податкового зобов'язання щодо використання підакцизних товарів (продукції) для власних виробничих потреб?

Тестові завдання для самоконтролю

1. Як визначити суму акцизного податку, якщо її подають у євро?

- а) вартість продукції помножити на ставку;
- б) кількість товару помножити на ставку;
- в) базу оподаткування помножити на ставку і на курс євро;

- г) митну вартість товару помножити на ставку;
- д) інша відповідь.

2. Які строки подання до відповідних контролюючих органів декларації з акцизного податку?

- а) один раз на рік;
- б) щомісяця не пізніше 20 числа місяця, наступного за звітним;
- в) щокварталу не пізніше 20 числа місяця, наступного за звітним кварталом;
- г) за кожною поставкою продукції;
- д) інша відповідь.

3. Датою виникнення податкових зобов'язань щодо постачання електроенергії є:

- а) дата надходження оплати щодо постачання електроенергії;
- б) дата їх відвантаження виробником замовнику електроенергії;
- в) дата надходження оплати за проданий товар;
- г) дата підписання акту прийому-передачі електроенергії;
- д) інша відповідь.

4. Митна вартість товарів, що ввозяться на митну територію України, визначається відповідно:

- а) Податкового кодексу України;
- б) Цивільного кодексу України;
- в) Митного кодексу України;
- г) Господарського кодексу України;
- д) інша відповідь.

5. Який курс валюти застосовується для перерахунку іноземної валюти у валюту України при визначенні бази оподаткування:

- а) готівковий курс продажу валюти;
- б) офіційний курс валюти України до іноземної валюти, встановлений НБУ;
- в) готівковий курс купівлі валюти;
- г) безготівковий курс продажу валюти;
- д) інша відповідь.

Завдання для самостійного рішення

Задача № 1. Вартість пляшки горілки 150 грн. Обґрунтувати нарахування акцизного податку з роздрібною торгівлі алкоголем при її реалізації.

Необхідно розрахувати: суму податкового зобов'язання з роздрібного акцизного податку; суму податкового зобов'язання з ПДВ.

ТЕМА 12. СПРОЩЕНА СИСТЕМА ОПОДАТКУВАННЯ

12.1. Застосовання спрощеної системи оподаткування суб'єктами господарювання.

12.2. Порядок визначення доходів та їх склад єдиного податку першої-третьої груп.

12.3. Об'єкт та база оподаткування для платників єдиного податку четвертої групи.

12.4. Ставки єдиного податку та податковий (звітний) період.

Ключові терміни: спрощена система оподаткування суб'єктами господарювання, об'єкт та база оподаткування для платників єдиного податку, ставки єдиного податку та податковий (звітний) період.

Питання для обговорення

1. На підставі яких даних визначається дохід?
2. Який порядок існує для визначення доходів та складу єдиного податку першої-третьої груп?
3. Що є об'єктом та базою оподаткування для платників єдиного податку четвертої групи?
4. У якому розмірі встановлюються ставки єдиного податку для платників третьої групи?
5. Який період є податковим (звітним) періодом для платників єдиного податку першої, другої та четвертої груп?

Тестові завдання для самоконтролю

1. Максимальний річний обсяг доходу платників єдиного податку третьої групи не перевищує:

- а) 5000000 гривень;
- б) 3000000 гривень;
- в) 4000000 гривень;
- г) 250000 гривень;
- д) інша відповідь.

2. Яка група платників єдиного податку має право використовувати працю найманих осіб або кількість осіб, які перебувають з ними у трудових відносинах, одночасно не перевищує 10 осіб:

- а) перша;
- б) п'ята;
- в) третя;
- г) друга;
- д) інша відповідь.

3. Податковим (звітним) періодом для платників єдиного податку першої, другої та четвертої груп є:

- а) місяць;
- б) календарний рік;
- в) календарний квартал;
- г) півріччя;
- д) інша відповідь.

4. Податковим (звітним) періодом для платників єдиного податку третьої групи є:

- а) місяць;

- б) календарний рік;
- в) календарний квартал;
- г) тиждень;
- д) інша відповідь.

5. Для обрання або переходу на спрощену систему оподаткування суб'єкт господарювання подає до органу державної фіскальної служби заяву за формою, встановленою:

- а) Міністерством фінансів України;
- б) Національним Банком України;
- в) Державною фіскальною службою;
- г) Міністерством юстиції України;
- д) інша відповідь.

Завдання для самостійного рішення

Задача № 1. Зробіть аналіз на умовному прикладі, за яких умов діяльності та отриманих результатів сільгоспідприємствам буде вигідна та чи інша система оподаткування. За основу візьмемо три сільгоспідприємства з однаковою площею земельних ділянок, однаковим видом діяльності (вирощування пшениці), однаковою урожайністю, але різними показниками отриманого прибутку.

Вихідні дані: площа сільгоспугідь – 2000 га; НГО 1 га пашні – 60000 грн; урожайність – 70 ц/га; ринкова вартість пшениці без ПДВ – 800 грн/ц, крім того ПДВ – 160 грн; податкові зобов'язання з ПДВ, нараховані при реалізації пшениці, – 5600000 грн (60000 ц x 160 грн). Сума витрат, понесена на вирощування пшениці, у кожного підприємства різна (див. таблицю). На підставі цих даних розрахуємо суму податків, яку кожне підприємство сплатить на тій чи іншій системі оподаткування. (грн.)

Необхідно розрахувати: показники діяльності, податкове навантаження на загальній системі оподаткування, податкове навантаження на ЄП (четверта група), податкове навантаження на ЄП (третя група, ставка 3 %), податкове навантаження на ЄП (третя група, ставка 5 %).

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 р. № 996-14. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/go/996-14> (дата звернення 08.07.2019).

2. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань» від 15 травня 2003 р. № 755-IV. URL: [http:// zakon.rada.gov.ua](http://zakon.rada.gov.ua) (дата звернення 10.07.2019).

3. Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» від 22 травня 2003 р. № 851-IV. URL: [http:// zakon.rada.gov.ua](http://zakon.rada.gov.ua) (дата звернення 14.07.2019).

4. Закон України «Про електронні довірчі послуги» від 05.жовтня 2017 р. № 2155-VIII. URL: [http:// zakon.rada.gov.ua](http://zakon.rada.gov.ua) > laws > show (дата звернення 14.07.2019).

5. Закон України «Про страхування» від 07 березня 1996 р. № 85/96-ВР. URL: [http:// zakon.rada.gov.ua](http://zakon.rada.gov.ua) (дата звернення 16.07.2019).

6. Податковий кодекс України від 02 грудня 2010 р. № 2755-17. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення 10.07.2019).

7. Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 р. № 435IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення 15.07.2019).

8. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. № 436-IV. URL: [http:// zakon.rada.gov.ua](http://zakon.rada.gov.ua) > (дата звернення 20.07.2019).

9. Бюджетний кодекс України від 08 липня 2010 р. № 2456-VI. URL: [http:// zakon.rada.gov.ua](http://zakon.rada.gov.ua) ›(дата звернення 22.07.2019).

10. Митний кодекс України від 13 березня 2012 р. № 4495-VI. URL: [http:// zakon.rada.gov.ua](http://zakon.rada.gov.ua) › (дата звернення 24.07.2019).

11. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 р. № 2768-III. URL: [http:// zakon.rada.gov.ua](http://zakon.rada.gov.ua) › (дата звернення 28.07.2019).

12. Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 р. № 2947-III. URL: [http:// zakon.rada.gov.ua](http://zakon.rada.gov.ua) › (дата звернення 30.07.2019).

13. Волковець Т.В. Наукові підходи до визначення складових елементів податкового механізму / Т.В. Волковець // Економічний форум. – 2015. – № 1. – С. 193-198.

14. Заклекта-Берестовенко О.С. Податкова політика в системі економічної політики держави / О. С. Заклекта-Берестовенко // Ефективна економіка. – 2014. – №3. URL: [http:// www.economy.nauka.com.ua](http://www.economy.nauka.com.ua) (дата звернення 28.07.2019).

15. Ісаєва Н. К. Організаційно-правові засади реалізації податкової політики держави / Н. К. Ісаєва // Держава і право. Юридичні і політичні науки. – 2013. – Вип. 61. – С. 425–429.

16. Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Податкова система» для студентів за напрямками 6.030508 «Фінанси і кредит», 6.030509 «Облік і аудит» денної та заочної форм навчання / О.В. Брежнева-Єрмоленко, Кам'янське: ДДТУ, 2017. – 67с.

17. Податкова політика: теорія, методологія,

інструментарій. Навчальний посібник. / під ред. Д-ра екон. наук, проф. Іванова Ю.Б., д-ра екон. наук, проф. Майбурова І.А. – Х.: ВД «Інжек», 2010. – 492 с.

18. Податкова політика України : навч. посіб. / П. В. Мельник, З. С. Варналій, Л. Л. Тарангул [та ін.] ; за ред. П. В. Мельника. – К. : Знання України, 2010. – 505 с.

19. Податкова система [Текст]: Навчальний посібник. / за заг. ред. Андрущенко В. Л. – К.: «Центр учбової літератури», 2015. – 416 с.

20. Податкова система: навчальний посібник / О. П. Зоря / – Запоріжжя: ФОП Мокшанов В. В., 2019. – 172 с.

21. Податкова система: навчальний посібник / І. С. Волохова, О. Ю. Дубовик, М. О. Слатвінська [та інш.] / ред. І. С. Волохова, О. Ю. Дубовик. – Харків: Видавництво «Діса плюс», 2019. – 402 с.

22. Руденко Ю.М. Сутність податкової політики держави а вплив громадянського суспільства на її виробництво та реалізацію / Ю.М. Руденко // Державне управління. – 2017. – №3 (59). – С. 94–99.

23. Тюріна М.М. Ефективність податкової політики України в рамках інтеграційних процесів / М.М. Тюріна // Економіка та суспільство. – 2018. – № 18. – С. 213–218.

24. Удяк В. Особливості правового регулювання податкової політики як методу державного регулювання економіки: підходи та перспективи / В. Удяк // Теорія і практика інтелектуальної власності. – 2013. – № 2. – С. 77-83.